

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY
ČESKÉ REPUBLIKY

SPOLEČNÉ ŠETŘENÍ SP ČR A ČNB V NEFINANČNÍCH PODNICÍCH

Výsledky za 1. čtvrtletí 2021

OBSAH

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ	2
O ŠETŘENÍ	2
VÝSLEDKY PODROBNĚ	3
1. KONDICE FIREM: POPTÁVKA, ZAKÁZKY A INVESTICE	3
2. STABILITA EKONOMIKY A CENA VSTUPŮ PRO FIRMY	5
3. VNĚJŠÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ FIRMY	7
PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ	9

Autoři: Vladimír Štípek, Bohuslav Čížek, Anna Novotná

Zpracováno Svazem průmyslu a dopravy ČR na základě společného šetření mezi nefinančními podniky **Svazu průmyslu a dopravy ČR a České národní banky**

TELEFON (+420) 225 279 111 | E-MAIL SPCR@SPCR.CZ

WEB WWW.SPCR.CZ | ADRESA FREYOVA 948/11, 190 00 PRAHA 9

ZAPSANÝ VE SPOLKOVÉM REJSTŘÍKU, VEDENÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE ODDÍL L, VLOŽKA 3148.

IČO: 00536211, DIČ: CZ00536211.

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR JE REGISTROVÁN V REJSTŘÍKU TRANSPARENTNOSTI EU A PODEPSAL SOUVISEJÍCÍ KODEX CHOVÁNÍ. REGISTRAČNÍ IDENTIFIKAČNÍ ČÍSLO: 785320514128-81.

ČLEN

BUSINESSEUROPE

SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ

Opatrnost v rámci
hodnocení
poptávky i
zakázek

Nedostatečná poptávka zůstává jednou z bariér růstu. Hodnocení **domácí poptávky** se v 1. čtvrtletí mírně zhoršilo, což je patrně dáno pokračováním lockdownu na začátku roku 2021. Zlepšení vykazuje hodnocení **zahraniční poptávky**, kde mírný pozitivní trend pokračuje.

Rozdíl mezi očekáváním zvýšení a snížení **zakázek** pro 2. čtvrtletí je nadále cca 10 p. b. směrem ke snížení, takže podnikatelé v oblasti zakázek zůstávají velmi opatrní. V horizontu půl roku již ale očekávají jejich růst.

Pozitivní
očekávání investic

Očekávání **investiční aktivity** se po výrazném rozkolísání po propuknutí koronakrizy stabilizovalo na úrovni, kdy optimistické předpovědi očekávání růstu investic mírně převažují. Jde rovněž o velmi opatrné hodnocení budoucího investičního úsilí. V budoucích měsících ale čekáme, že se chuť investovat bude postupně zvyšovat.

Očekávání cenového vývoje je nadále nad 2 %, lze tak čekat obdobný trend vyšší inflace v ČR, než jaký je v jiných evropských zemích či v celé EU a eurozóně.

Další pokračování
ve zklidnění trhu
práce

Trh práce nadále chladne, očekávané další nárůsty mezd pro příští čtvrtletí i celý rok 2021 jsou menší než v předchozích čtvrtletích.

Velmi malé změny se čekají v **zaměstnanosti**, kde by v následujícím čtvrtletí mělo dojít k velmi malému nárůstu a za celý rok 2021 lze dle šetření čekat mírný pokles celkové zaměstnanosti. Nečekáme tak zásadnější pohyby na trhu práce, byť krize se sice jistě projeví ve vyšší nezaměstnanosti, především v restrikcemi zasažených sektorech.

Ekonomika v současnosti vyhodnocuje signály a je zřejmé, že je patrně na rozhraní, kde se projevuje ekonomické zpomalení celé EU a zároveň subjekty mohou čelit **nárůstu cen některých surovin**. Bariéra růstu v podobě **vyšších nákladů na práci** nadále zůstává jako významný faktor omezující růst firmy.

Euro

Firmy jsou nadále negativně ovlivňovány tím, že **ČR zatím nemá společnou měnu euro**. Firmy z ČR mají **náklady se zajištěním** proti kurzovým výkyvům, a dokonce dobrovolně používají euro. Aktuální šetření potvrdilo, že podnikatelé v ČR stále používají euro i pro tuzemské platby v intervalu zhruba 15 až 20 % transakcí.

O ŠETŘENÍ

Databázi časových
řad naleznete [ZDE](#)

Pravidelné čtvrtletní šetření SP ČR a ČNB: 10letá historie čtvrtletních statistických a analytických výstupů

Unikátní společný projekt: Spolupráce významné mezinárodně uznávané měnové instituce a nejvýznamnějšího zaměstnavatelského Svazu v ČR

Informace od firem: Informace o očekávání, podnikatelském prostředí, faktorech a bariérách atd. **Respondenti: 141** respondentů v šetření za 1. čtvrtletí 2021

Databáze časových řad je dostupná na stránkách ČNB:

http://www.cnb.cz/cnb/STAT.ARADY_PKG.STROM_SESTAVY?p_strid=ACAA&p_sestuid=&p_lang=CS

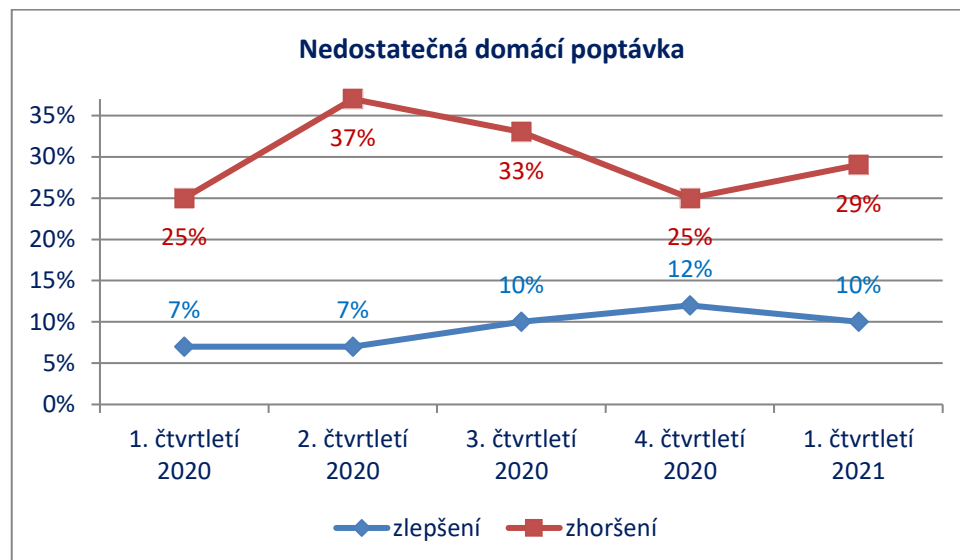
Cesta: Databáze časových řad ARAD → Statistická data → Všeobecná ekonomická statistika → Statistická šetření ČNB → Statistické šetření ČNB a SP ČR v nefinančních podnicích

VÝSLEDKY PODROBNĚ

1. KONDICE FIREM: POPTÁVKA, ZAKÁZKY A INVESTICE

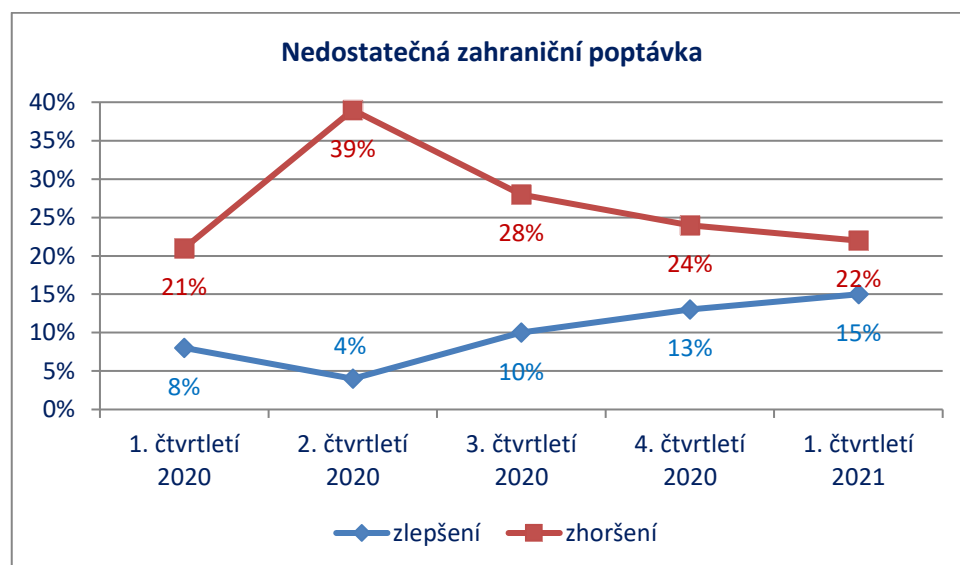
Hodnocení
domácí
poptávky

Začátek roku 2021 nenavázal na zlepšení v hodnocení **domácí poptávky**, které jsme pozorovali v závěru roku 2020. Mírné zhoršení domácí poptávky oproti předchozímu čtvrtletí je patrně způsobeno lockdownem, který sevřel ČR po optimističtější konci roku 2020. Negativa z prvních měsíců roku se tak patrně projevila i v hodnocení situace ze strany podnikatelů v oblasti poptávky.

Hodnocení
zahraniční
poptávky

V případě hodnocení **zahraniční poptávky** se ale situace postupně zlepšuje a pozitivní trend z konce loňského roku tak pokračuje, což koresponduje s relativně dobrými výsledky zahraničního obchodu dle [ČSÚ](#) (za první dva měsíce roku 2021 vývoz meziročně vzrostl o 1,1 %, kdy jej v tomto meziročním vyjádření srovnáváme ještě s před-koronavirovou úrovní).

Na očekávání
zakázek se
podepisuje
nejistota

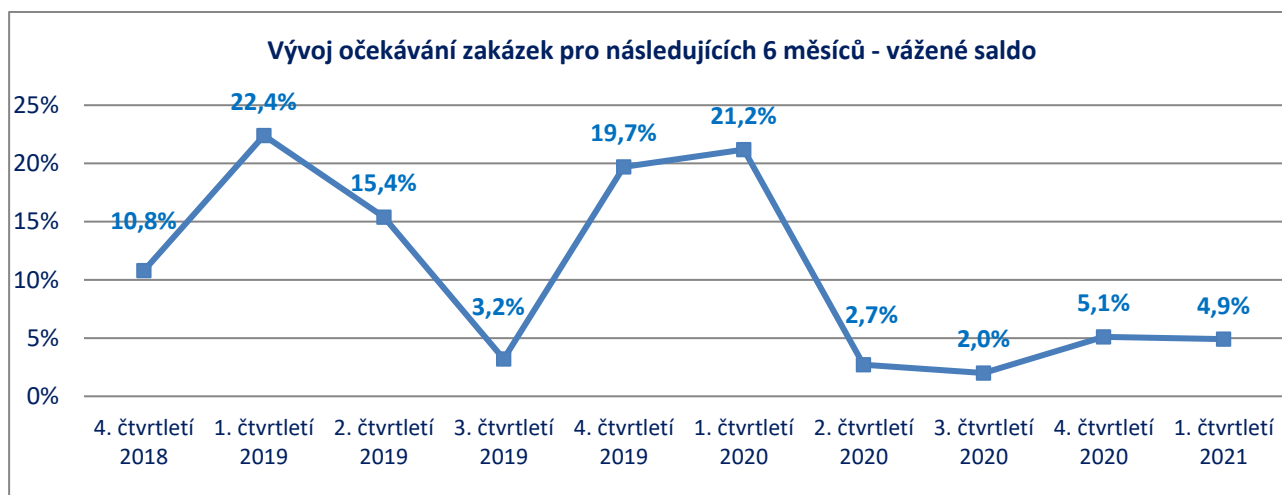
Z výsledků šetření plyne, že pro následující **čtvrtletí** nadále **menší podíl** podnikatelů **očekává zvýšení zakázek** (byť je v rámci tohoto indikátoru možné pozorovat mírné zlepšení). **Zůstává také vysoký podíl** podnikatelů **očekávající snížení zakázek** (zde ovšem též došlo k mírnému zlepšování). **Rozdíl mezi očekáváním zvýšení a snížení zakázek je nadále cca 10 p. b.** ve prospěch snížení.

Vývoj zakázek - očekávání pro následující čtvrtletí	4Q 2019	1Q 2020	2Q 2020	3Q 2020	4Q 2020	1Q 2021
zvýšení	24,8	40,5	35,0	30,8	25,0	28,0
snížení	25,1	23,9	30,2	40,3	40,0	39,6
beze změny	50,1	35,6	34,8	25,7	35,0	32,3

V **půlročním** horizontu se zvýšily hodnoty očekávající zlepšení i zhoršení, oboje na úkor hodnocení „beze změny“. Rozložení odpovědí tak odráží současnou ekonomickou nejistotu, nicméně celkové saldo je již pozitivní.

Vývoj zakázek - očekávání pro následující půlrok	4Q 2019	1Q 2020	2Q 2020	3Q 2020	4Q 2020	1Q 2021
zvýšení	35,4	40,1	34,2	32,5	30,7	33,7
snížení	15,7	18,9	31,4	30,5	25,6	28,9
beze změny	48,9	41	34,4	37,1	43,7	37,4

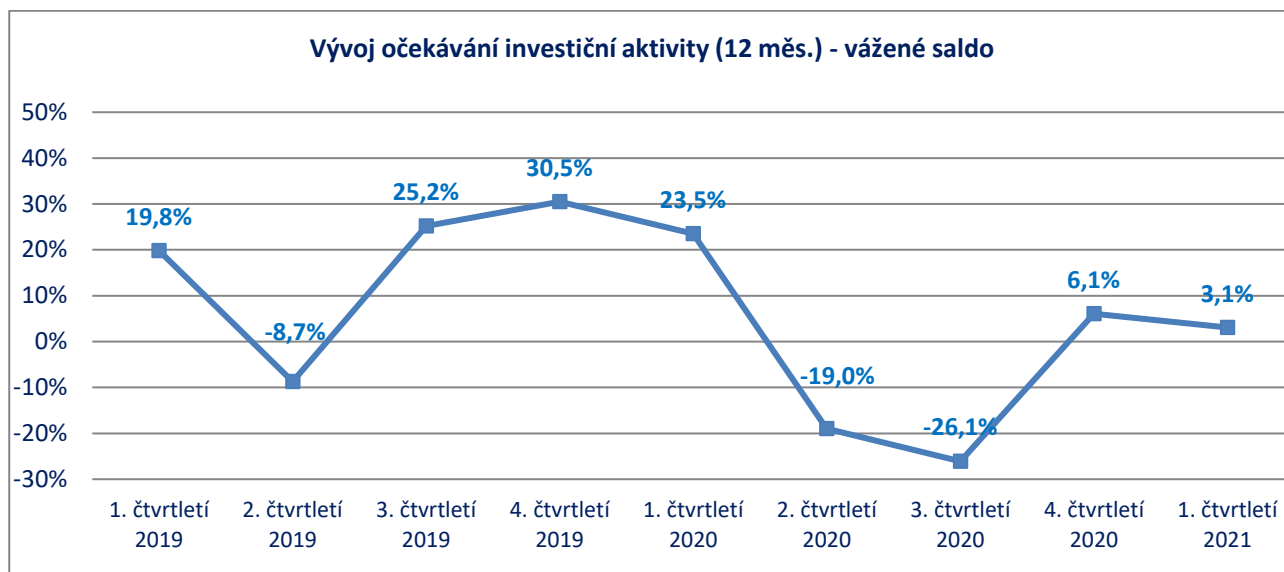
Následující graf pro **vážené saldo očekávání zakázek** pro půlroční období ilustruje, že převis pozitivních očekávání se sice na začátku koronakrizy značně snížil a dopadl na „dno“, ale od té doby se mírně začal zvedat a první čtvrtletí roku 2021 potvrdilo stabilizaci očekávání mírného oživení pro dlouhodobější horizont.

Investice
v ročním
horizontu

Očekávání investic v **ročním horizontu** rovněž vykazuje určitou stabilizaci. Již na závěr roku 2020 byl velmi negativní trend poklesu investiční aktivity vystřídán oživením, které je v 1. čtvrtletí 2021 sice zhruba poloviční oproti předchozí hodnotě,

ale stále jde o kladné saldo (převažující očekávání nárůstu investiční aktivity pro dalších 12 měsíců).

Investice v půlročním horizontu

Kratší půlroční horizont ukazuje, že se ze záporného salda očekávání poprvé od propuknutí koronakrizy dostalo do kladných hodnot (vážené saldo při 1. čtvrtletí 2021 na úrovni 0,6 %). Kratší plánování je sice složité vzhledem k nejasnosti uklidnění koronavirové situace, ale oproti hlubokému propadu ve 3. kvartálu 2020 jsou aktuální hodnoty příznivější. Vycházíme ale z toho, že v loňském roce, kdy vypukla koronakrizy, byla řada investic zastavena či odložena.

Jako Svaz průmyslu dlouhodobě zdůrazňuje **nutnost vyšší míry investic**. Investice jsou důležité pro státní sektor i pro soukromou sféru. Prosadili jsme proto například mimořádné zrychlené odpisy a klademe důraz na investice do digitálních technologií. Stimulace investic je potenciální rychlejší cestou z krize.

2. STABILITA EKONOMIKY A CENA VSTUPŮ PRO FIRMY

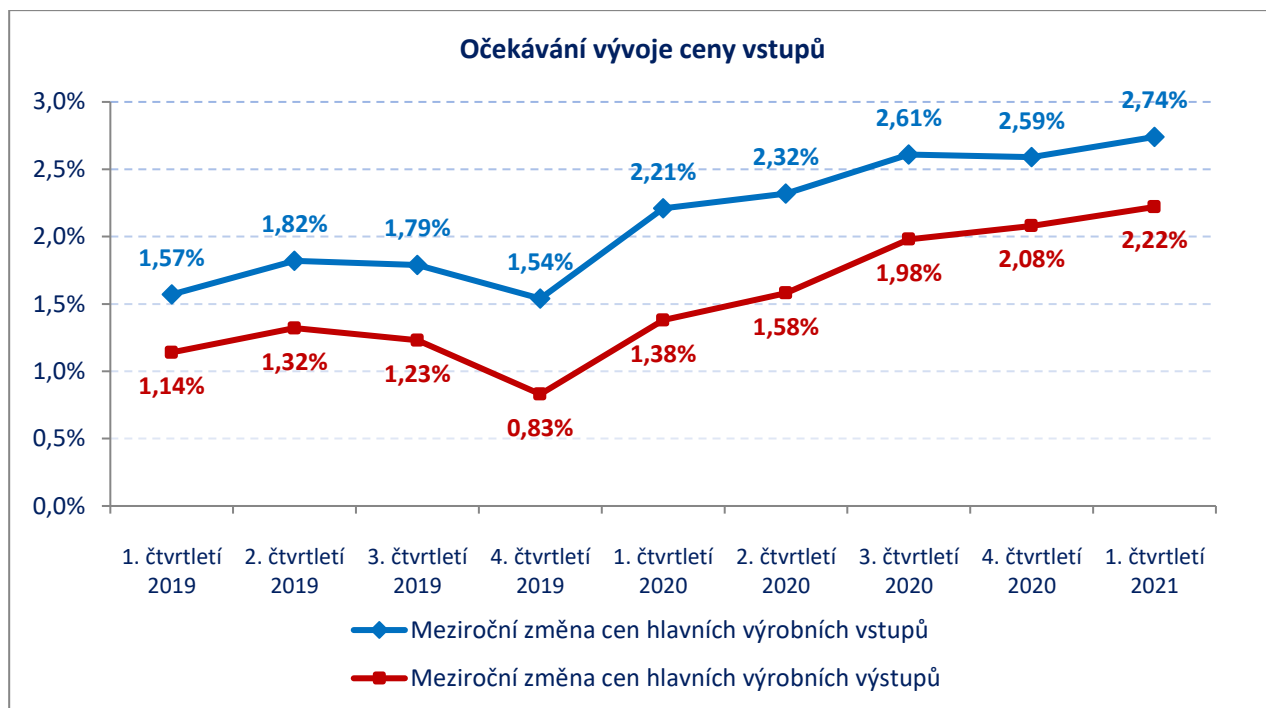
Očekávání růstu cen

V oblasti **cenového vývoje** dochází k nárůstu nadále nad inflační cíl, i když v jeho tolerančním pásmu. Oproti předchozímu šetření nedošlo k výraznému posunu. Podnikatelé v horizontu **1 roku** čekají nárůst spotřebitelských cen o **2,34 %** a v horizontu **3 let** až o **2,76 %** (minulý kvartál bylo očekávání 2,39 %, resp. 2,68 %).

Předpoklad vyšší míry růstu cen podporuje i šetření v oblasti **cen vstupů a výstupů hlavních výrobních faktorů**. V **ročním horizontu** respondenti očekávají nárůst cen vstupů o **2,74 %** a výstupů o **2,22 %**.

Cena vstupů a výstupů: růst

Nadále tedy (jak plyne z grafu níže) přetrvává **nižší růstová úroveň vstupů ve srovnání se výstupy** a podnikatelé musejí tento rozdíl v rámci své cenové politiky absorbovat. Otázkou také je, jak se dále budou vyvíjet ceny některých surovin a materiálů, jejichž cena v posledních měsících výrazně rostla.

Trh práce v rámci celé ekonomiky nadále vykazuje známky „chladnutí“ a projevují se následky ekonomického zpomalení způsobeného koronavirem, strukturální problémy zaměstnanosti u řady sektorů ale přetrvávají.

Přehrátky na
trhu práce
ustupuje

Situace se na trhu práce mírně snižuje tlaky z předkrizových let a celková zaměstnanost se dostává postupně na nižší úroveň. Zároveň oproti předchozímu čtvrtletí opět klesl další **očekávaný nárůst mezd v horizontu následujícího čtvrtletí** (z 2,6 % na 2,42 %). **V celém letošním roce je očekávaný nárůst mezd 2,98 %** (minulé šetření se očekával nárůst 3,47 %). V roce 2022 se očekává nárůst o 2,75 %, což je mírně lepší hodnota očekávání v porovnání s šetřením ze závěru loňského roku. Je ale zřejmé, že očekávání nárůstu je mnohem menší ve srovnání s 4 až 5% nárůstem z roku 2019 a ze začátku roku 2020. Zároveň je třeba upozornit, že výsledné makroekonomické hodnoty vývoje mezd ovlivní, zkreslí zvyšování platů a prémie vybraných oblastí veřejného sektoru či struktura propouštěných zaměstnanců. (Pozn.: Odhady v rámci šetření nezohledňují faktory jako je přesčasová práce, mzdové benefity, 13. plat či vliv minimální mzdy nebo růst platů veřejné sféry).

V celém roce 2021 by měla zaměstnanost poklesnout jen mírně, pro druhé čtvrtletí 2021 dokonce respondenti v šetření uvedli její mírný nárůst. Nečekáme tak zásadnější pohyby na trhu práce, byť krize se jistě projeví ve vyšší nezaměstnanosti, především v restrikcích zasažených sektorech. Z dostupných dat vyplývá, že by nemělo dojít k výraznějšímu uvolnění pracovních sil a řada firem tak paradoxně čelí a nadále budou čelit nedostatku zaměstnanců v potřebné struktuře, kvalitaci a vzdělání.

3. VNĚJŠÍ FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ FIRMY

Vývoj faktorů
s vlivem na
růst firmy

V šetření zjišťujeme podíl respondentů, kteří očekávají zhoršení či zlepšení hlavních faktorů v oblastech klíčových pro růst firmy.

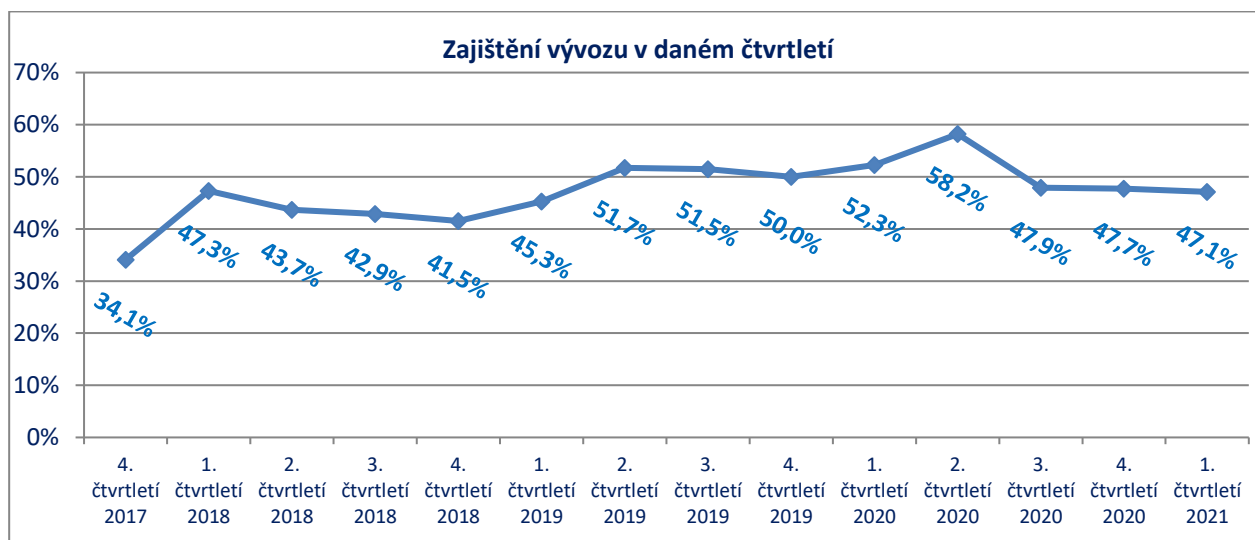
V posledním roce jsme svědky nárůstu cen na trzích v případě mnoha vstupů, od výrazného meziročního nárůstu cen některých kovů až po ceny energií. Náklady zvyšují rovněž realizovaná epidemiologická opatření, testování pracovníků a obecně komplikace pro pracovní sílu, limity potkávání, zavřené školy a školky atd. Oblast **cen energií, materiálů a surovin patří nyní tedy mezi nákladové bariéry růstu** a další kvartály ukáží, jak se ceny budou chovat během předpokládaného ekonomického oživení.

Bariéra růstu v podobě **vysokých nákladů na práci** rovněž zůstává jako významný faktor omezující růst firmy. K těmto nákladům kromě mezd jako takových se nyní významně přidaly restrikce a opatření v souvislosti s koronavirem (testování, nastavení směn, hygienická opatření, nedostatek lidí). Obdobně bariéra spočívající v **nedostatku kvalifikované pracovní síly** zůstává významná.

Ve **finanční oblasti** (*nedostatek financí, druhotná platební neschopnost*) zůstává situace po výkyvu směrem ke zhoršení v minulém roce v odpovědích poměrně stabilizovaná.

Náklady
nepřijetí eura

Firmy jsou stále negativně ovlivňovány tím, že **ČR zatím nemá společnou měnu euro**. Firmy v ČR tak mají dodatečné **náklady se zajištěním** proti kurzovým výkyvům, zároveň ale dobrovolně používají euro i v tuzemských transakcích k eliminaci kurzových rizik s ohledem na využívání eura u významné části jejich dodavatelů a odběratelů, tj. hlavních ekonomických partnerů ze zemí eurozóny.

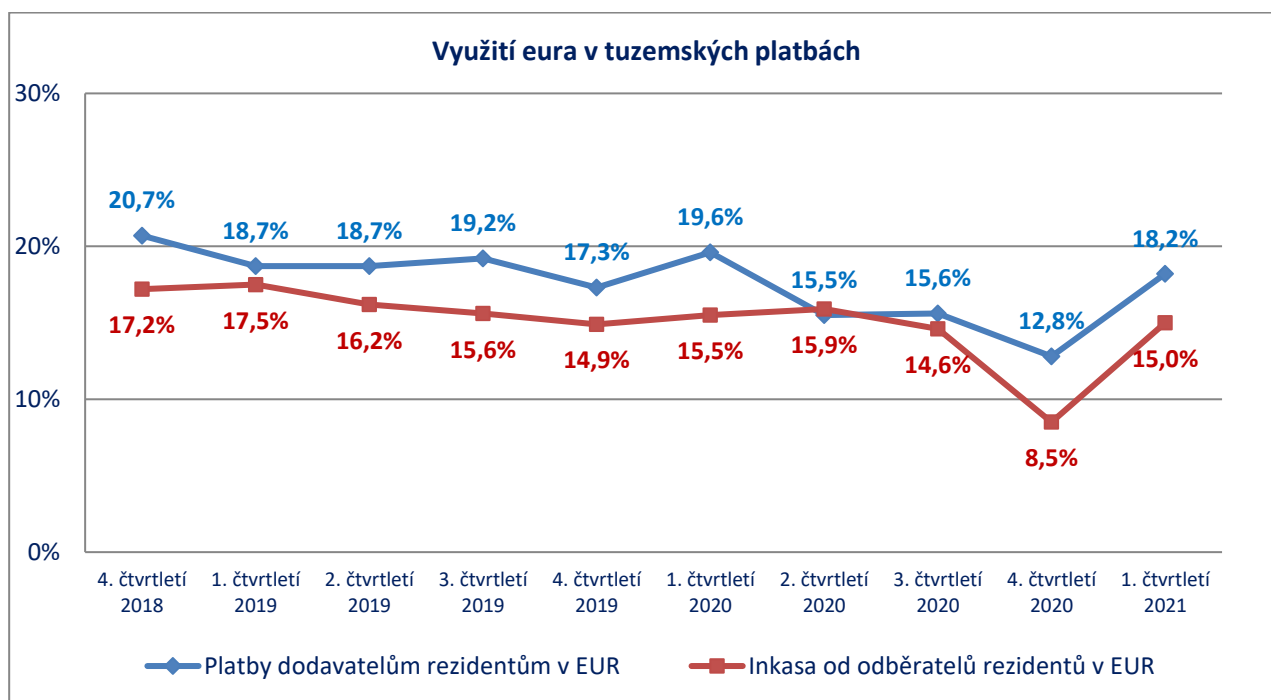
Zajištění
exportu

Z grafu výše plyne, že **podíl finančního zajištění exportu** je nadále na poměrně vysoké úrovni, byť se z více jak 50% podílu v roce 2019 a počátku roku 2020 vrací zpět mírně směrem dolů na hodnotu zhruba 47 %, tj. k hodnotám blízkým období po ukončení intervencí. Vývoj zajištění může být částečně spojen i riziky na trzích spojených s koronavirem a oslabením koruny.

Používání eura

I přes stagnaci v posledním čtvrtletí, což nepovažujeme za změnu trendu, je zřejmé, že podnikatelé vnímají existující **kurzová rizika** a export dále významně zajišťují i finančními nástroji. Vzhledem k významu zemí Eurozóny pro export ČR by přijetí společné měny významné části podnikatelů snížilo náklady na export.

Další, přirozenou, formou zajištění proti kurzovým výkyvům je používání eura podniky v ČR i v rámci tuzemských plateb. **Podnikatelé v rámci ČR používají euro** dlouhodobě v intervalu **zhruba 15 až 20 % transakcí**. Aktuální výsledek vyrovnal dílčí výkyv na konci roku 2020 a potvrdil dlouhodobě sledovaný interval využívání eura v ČR.

Poznámka: Data pro všechny grafy a tabulky pocházejí z tohoto šetření.

PŘIDEJTE SE K ŠETŘENÍ

Ojedinelá spolupráce

Od roku 2011 provádí Svaz průmyslu a dopravy ČR ve spolupráci s Českou národní bankou pravidelná čtvrtletní šetření. Respondenty jsou podniky z nefinančního sektoru, jejichž struktura je vybrána tak, aby odrážela strukturu české ekonomiky.

Chcete se zapojit?

Svůj zájem sdělte prosím pracovníkům ČNB zodpovědným za statistické šetření na e-mail Setreni@cnb.cz, tel.: 224 414 398, kde Vám poskytnou podrobnější informace k obsahu šetření a ke způsobu vyplňování statistického dotazníku.

Využití

Šetření nabízí obrázek o aktuálním stavu a očekávaném vývoji podnikatelského prostředí jak z pohledu vnitřních, tak i vnějších podmínek.

Šetření Svaz průmyslu a dopravy ČR využívá jako základ pro prosazování zájmů zaměstnavatelů a podnikatelů. Přidanou hodnotu vytváří pohled samotných podniků, na jehož základě může být argumentace věcnější a silnější. Výsledky pomáhají: *Poskytnout signály o budoucím vývoji a situaci v podnikové sféře ekonomiky; Varovat před možnými problémy, poukazovat na slabá místa a rizika; Při tvorbě makroekonomické prognózy ČNB pro účely měnové politiky.*

TELEFON (+420) 225 279 111 | E-MAIL SPCR@SPCR.CZ

WEB WWW.SPCR.CZ | ADRESA FREYOVA 948/11, 190 00 PRAHA 9

ZAPSANÝ VE SPOLKOVÉM REJSTŘÍKU, VEDENÉM MĚSTSKÝM SOUDEM V PRAZE ODDÍL I, VLOŽKA 3148.

IČO: 00536211, DIČ: CZ00536211.

SVAZ PRŮMYSLU A DOPRAVY ČR JE REGISTROVÁN V REJSTŘÍKU TRANSPARENTNOSTI EU A PODEPSAL

SOUVISEJÍCÍ KODEX CHOVÁNÍ. REGISTRAČNÍ IDENTIFIKAČNÍ ČÍSLO: 785320514128-81.

ČLEN

BUSINESSEUROPE